

LAUDATIO

EUGEN SIMION

**CU OCAZIA ACORDĂRII TITLULUI DE
DOCTOR HONORIS CAUSA
AL UNIVERSITĂȚII „GEORGE BACOVIA” DIN BACĂU**

6 mai 2010

www.ugb.ro

LAUDATIO

În onoarea

Domnului Academician Eugen Simion

Președinte al Secției de Filologie și Literatură a Academiei Române,

**Director al Institutului de Istorie și Teorie literară „George Călinescu” al
Academiei Române**

Avem deosebita onoare, plăcere și bucurie de a exprima câteva gânduri despre viața și opera unuia dintre cei mai mari cărturari români în viață, oaspetele nostru de astăzi, academicianul **Eugen Simion**. Nu uităm însă că mulți alți confrăți, cel puțin în ultimul deceniu, au creionat chipul acestui cărturar cu multă măiestrie. De aceea vom porni de la schița de portret creată de criticul literar Alex. Ștefănescu, în revista „România literară” Nr. 17/2002, unde scrie: „La cei aproape șaptezeci de ani ai săi, Eugen Simion are distincția unui țăran îndelung finisat de cultură. Părul alb-mătășos, fizionomia spiritualizată elegant, fără acea paloare bolnăvicioasă a intelectualilor care au copilărit în spații închise, gesticulația delicată și totuși hotărâtă, de dirijor al propriilor fraze, ca și aptitudinea de a instaura prin simpla prezență o atmosferă solemnă ne fac să ne amintim ce fastă a fost întotdeauna, în cultura română, combinația dintre originea țărănească și pregătirea intelectuală”.

Mai întâi de toate, dorim să subliniem că universitatea cu nume de poet simbolist are obligația morală de a aduce înăuntrul corpului său academic și literar de cel puțin același calibrul ca și patronul nostru spiritual. Demersul nostru de conferire a celui mai înalt titlu academic ilustrului profesor universitar **Eugen Simion** confirmă îndeplinirea acestei îndatoriri. În cele ce urmează, știut fiind că domeniul de bază al Universității „George Bacovia” este pregătirea viitorilor economiști, vom sugera că inter-relația literatură-economie nu este nicidecum forțată, ba dimpotrivă, este bine întemeiată.

Născut la 25 mai 1933, în localitatea Chiojdeanca din județul Prahova, **Eugen Simion** este o personalitate cu biografie exemplară nu numai pentru români, ci și pentru întreaga cultură europeană din ultima jumătate de secol. O biografie care merită toată atenția, ca model de viață și ca exemplu de angajare în actul de orientare critică a creației în literatura contemporană. A copilărit și a urmat școala primară în satul natal (1940-1944), după care a frecventat cursurile Liceului „Sfinții Petru și Pavel” (denumit ulterior „I. L. Caragiale”) din Ploiești (1944-1952), unde a fost coleg cu Nichita Stănescu. Etapa următoare a pregătirii, cea a studiilor superioare, a fost parcursă frecventând cursurile Facultății de Filologie din cadrul Universității din București. Ca student, **Eugen**

Simion a avut norocul să-i aibă ca profesori pe Tudor Vianu, George Călinescu și Alexandru Rosetti. În 1969 a susținut doctoratul în filologie, cu teza „Eugen Lovinescu – scepticul mântuit”, sub coordonarea științifică a lui Șerban Cioculescu.

Activitatea profesională a lui **Eugen Simion**, de după terminarea facultății (1957), a început prin ocuparea unui post de cercetător la Institutul de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu” al Academiei Române (1957-1961) și a continuat cu o strălucită carieră didactică, prin parcurgerea tuturor ierarhiilor universitare, la Facultatea de Litere a Universității din București, respectiv asistent (1964), lector (1967), conferențiar (1971) și profesor universitar (1990). De remarcat faptul că, în perioada anilor 1970-1973 a fost lector invitat de limba română la Universitatea Sorbonne (Paris IV). Dincolo de aceste date istorice subliniem faptul că activitatea profesională a laureatului universității noastre și-a lăsat amprenta asupra conștiinței a zeci de generații de tineri, fie ei studenți, masteranzi ori doctoranzi. Aceasta a însemnat pasiune, sânguință, vocație, demnitate și responsabilitate în cultivarea limbii și literaturii române.

Excelentă este și activitatea la Academia Română, unde **Eugen Simion** a fost primit ca membru corespondent în 1991, membru titular în 1992, după care a ocupat funcția de vicepreședinte (1994-1998), președinte interimar (1997-1998) și președinte pe timp de două legislaturi (1998-2006). În această instituție, pe lângă competența profesională, **Eugen Simion** și-a probat și vocația de iscusit manager de mari proiecte culturale. Cu această competență profesională și managerială, din anul 2006 a preluat și directoratul Institutului de Istorie și Teorie Literară „George Călinescu” al Academiei Române, cel în care intrase ca cercetător în anul 1957.

Eugen Simion a debutat în proiectul de reformare a activității de critică literară în anul 1960 în paginile revistei „Gazeta Literară”, colaborând apoi la principalele reviste cultural-literare românești : „Contemporanul”, „Luceafărul”, „Literatorul”, „România Literară” ș.a. În revistele de specialitate a publicat peste 3500 de studii și articole. Din anul 1990 este director al revistei de critică și informație literară „Caiete Critice”.

Eugen Simion este autorul a 30 de cărți, precum: „Proza lui Eminescu” (1964), „Orientări în literatura contemporană” (1965), „Eugen Lovinescu, scepticul mântuit” (1971), „Scriitori români de azi” (patru volume, 1974-1989), „Dimineața poezilor” (1980), „Întoarcerea autorului” (1981), „Sfidarea retoricii” (1986), „Moartea lui Mercuțio” (1993), „Convorbiri cu Petru Dumitriu” (1994), „Mircea Eliade, un spirit al amplitudinii” (1995), „Fragmente critice” (patru volume, 1997-2009), „Ficțiunea jurnalului intim” (trei volume, 2001), „În ariergarda avangardei” (2004), „Tânărul Eugen Ionescu” (2006). Multe dintre aceste cărți au cunoscut mai multe ediții, iar o bună parte dintre ele au fost traduse în Franța, Statele Unite ale Americii, Germania și Ungaria.

Criticul literar, eseistul și filologul **Eugen Simion** a reușit să restabilească importanța criteriului estetic, în condiții politico-ideologice dificile, pledând pentru valorile clasice, pentru valorile naționale și pentru valorile generației sale.

Și-a asumat rolul de reformator, de revizor și recuperator în spațiul literaturii. În critica sa el pledează clar și convingător, cu autoritate. Practică o critică descriptivă, analitică, dar și reflexivă, deschizătoare de perspective teoretice, perfect sincronizate cu mișcarea europeană a ideilor. S-a situat mereu pe creasta valului, dovedindu-se a fi cel mai bun cunoscător al literaturii române. Este un adversar al biografismului reductiv, dar a fost sedus de farmecul portretizării. A intuit, încă din tinerețe, adevărul că se poate „rezista prin cultură”, numai dacă se luptă pentru o artă cu bătaie lungă, care să fie curajoasă și, în aceeași măsură, cumpătată. Fără a face compromisuri axiologice, ori ideologice, a reușit totuși să impună un cult al prieteniei. Își tratează confrății cu mare respect și onestitate. Critica sa este obiectivă și lipsită de prejudecăți, exprimă un echilibru sufletesc, dovadă că vine de la un model uman autentic.

Credem, fără a încerca să nedreptăm opiniile care vorbesc despre influențe venite de la Titu Maiorescu, Eugen Lovinescu și George Călinescu, că autoritatea și frumusețea spiritului laureatului **Eugen Simion** sunt, în primul rând, efecte ale înțelegerii corecte a mesajului eminescian și a atitudinii oneste raportată la acest mesaj. În continuarea predispozițiilor înnăscute pentru viața literară, care sunt incontestabile, soarta i-a oferit șansa să-și înceapă cariera cu experiența de cercetător al manuscriselor eminesciene sub îndrumarea lui Perpesicius și să și-o desăvârșească prin împlinirea visului lui Constantin Noica, acela de publicare a acestor manuscrise. În mod cert, cercetările viitoare vor trebui să evedențieze, cu obiectivitate, ca pe un capitol aparte în istoria literaturii române, contribuția lui **Eugen Simion** în domeniul eminescologiei.

Un alt merit incontestabil al lui **Eugen Simion** este legat de calitatea de editor, cu realizări remarcabile. În acest sens am amintit deja amplul program, finalizat de curând, de publicare a manuscriselor eminesciene. Nu poate fi uitată nici colecția „Opere fundamentale” realizată sub egida Academiei Române. O discuție aparte ar merita impresionantul proiect privind Dicționarul General al Literaturii Române, al cărui inițiator și coordonator general este.

Pentru contribuția excepțională la dezvoltarea literaturii și culturii române, europene și universale, **Eugen Simion** a fost distins cu un mare număr de ordine și titluri onorifice. A primit de cinci ori premiul Uniunii Scriitorilor din România, precum și Premiul Academiei Române (1977). I-a fost acordat Ordinul național „Steaua României” în grad de „Mare cruce”, ordinul brazilian „Crucea Sudului”, ordinul și diploma daneză „Comandor de gr.I al ordinului Danebrog”. În anul 2002 a primit distincția „Legiunea de Onoare a Franței”. Este membru al „Academiei Regale de Științe și Litere din Danemarca (2003), al „Academiei de Științe Morale și Politice” din Franța (2004), al „Academiei din Atena (2009). Este membru al „Academiei Regale a Doctorilor din Barcelona” al Academiei de Științe din Republica Moldova”, al „Academiei Europeea” (Londra). Este „Doctor Honoris Causa” al Universității din Belgrad și a peste zece universități din România. Opera lui **Eugen Simion** se bucură de o mare audiență din partea specialiștilor și a cercetătorilor. Ea a făcut deja obiectul a mai multe studii ample și monografii.

Cu vreo doi ani în urmă a fost rostit deja, de către cercetătorul Tudor Nedelcea, un adevăr frumos, care trebuie reamintit și recunoscut cu mândrie. Adevărul că literatura română a avut, pentru fiecare epocă, mentorii săi, un *spiritus rector*: Titu Maiorescu pentru perioada clasicilor, George Călinescu pentru literatura interbelică și **Eugen Simion** pentru perioada postbelică.

Hermes, zeul comerțului, patronează pe negustori, care sunt de fapt intermediarii între producătorii și consumatorii de bunuri utile. De aceea, credem noi, criticul literar este un alter ego al negustorului, fiind un mediator între scriitori și cititori, creând chiar o piață proprie, aceea a cititorilor literari. Intermedierea nu este un act în sine, ci unul îndreptat spre armonizarea cererii cu oferta, iar acest proces este unul eminent economic-managerial, indiferent dacă se referă la bani, materiale sau imagini.

De aici și ideea că excelentul conducător (manager) de reviste, de institute de cercetare și de Academie Română consonează perfect cu excelența în critica literară, fapt probat ireproșabil de maestrul jocurilor secunde, scriitorul **Eugen Simion**.

Marele economist austriac Joseph Schumpeter vorbea despre „distrugerea creatoare” ca esență a actului economic. În mod similar, **Eugen Simion**, în bună tradiție călinesciană, consideră critica literară drept un act de creație, o reconstrucție a spiritului creator, respectiv o „distrugere constructivă” a unui produs literar. Prin aceasta, **Eugen Simion** hermeneutizează literatura și o re-livrează, deopotrivă, producătorilor și consumatorilor ei. Adevărat cititor în semne și în metafore, criticul literar **Eugen Simion** devine semiotician și specialist în marketingul operelor literare. Economistii și criticii literari își pot împrumuta, așadar, cu folos, mijloacele de investigare și de orientare a cererii pe piețe specifice. Ideea de critic literar asimilat negustorului de idei estetice nu trebuie să mire pe nimeni în lumea trans-disciplinarizării și integrării cunoașterii. Este lumea în care pragmatofera și logosfera (Michel Tournier) își dau mâna și chiar se contopesc benefic în una și aceeași personalitate, exemplar reprezentată de modelul **Eugen Simion**. Astfel, teoreticianul literar **Eugen Simion** este inter și trans-disciplinar *avant la lettre*, reabilitând poziția și locul *autorului ca personaj* în analiza critică, promovând re-subiectivizarea analizei, în contrasens cu o tendință a vremii (anii '70) când autorul (cu fanteziile și fantezmele sale) era ignorat, critica focalizându-se strict pe text într-o neîntreruptă dorință de obiectivare a analizei.

În anul 1991 a luat ființă Grupul Interdisciplinar de Reflecție condus de cetățeanul democrat **Eugen Simion**, implicat activ dar nepartinic în construcția societății democratice românești, fiind însă mereu convins că “literatura este politica noastră cea mai bună”.

Eugen Simion a scris, în anul 1968, prefața la cunoscuta carte a lui **Basarab Nicolescu** despre Ion Barbu („*Ion Barbu, Cosmologia Jocului secund*”). Amintim acest lucru pentru a sublinia întâlnirea, acum și aici, a marilor spirite românești Ion Barbu și George Bacovia prin intermediul a doi dintre laureații Honoris Causa ai Universității George Bacovia: **Basarab Nicolescu** și **Eugen Simion**. Parafrazându-l pe Ion Barbu, considerăm că noi,

universitarii bacovieni, am sondat “*adâncul acestei calme creste*”, pe numele său **Eugen Simion**, și am pătruns, cu respectuoasă sfioșenie, în jocul secund din universul cuvintelor potrivite. De aici, am ieșit cu convingerea că acordarea titlului de Doctor Honoris Causa academicianului **Eugen Simion** este onorantă pentru noi și pentru intelectualitatea băcăuană și moldavă. Îi mulțumim sincer proaspătului laureat al titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „George Bacovia” pentru fericita ocazie de a-l putea cunoaște mai bine și de a-l putea apoi reda lumii academice și literare mai încărcat, sperăm, cu amintiri plăcute de la universitatea cu nume de poet. Vă dorim, distinse domnule **Eugen Simion**, din toată inima, inspirație și creativitate întru continua îmbogățire a literelor românești.

LA MULȚI ANI!

COMISIA DE ELABORARE A MEMORIULUI

Președinte,

Prof. univ. dr Toader GHERASIM
Președinte al Universității „George Bacovia” din Bacău

Membri,

Prof. univ. dr. Dumitru BONAȘ
Rector al Universității „George Bacovia” din Bacău

Prof. univ. dr. Liviu DRUGUȘ
Secretar științific al Senatului al Universității „George Bacovia” din Bacău

Prof. univ. dr. Ștefan MUNTEANU
Universitatea „George Bacovia” Bacău
Membru al Uniunii Scriitorilor din România